

چکیده

مسأله واقع‌نمایی علم از مسائلی است که از دیرباز مورد توجه فیلسوفان بوده است. سوفسطاییان یطاً منکطر واقع‌نمایی علم بودند یا از اساس منکر وجود عالمی خارج از ذهن انسان بودند. اما پیروان سطررا عظم را کاشف از واقع می‌دانستند و لذا با نامگذاری فیلسوف (دوستدار علم) بر روی خود صف خود را از شکاکان جدا کردند. اما مسأله واقع‌نمایی علم به واقع مسأله ای فلسفی است که هنوز در میان فیلسوفان مورد تأمط است و همچنان مسأله ای زنده به شمار می‌رود.

فیلسوفان مسلمان اگر چه کاشفیت را ذاتی علم بلکه علم را عین کشف مطی داننطد ولطی در چگطونگی ایطن کشف دچار اختلاف رأی هستند. فلاسفه اسلامی و دیگر فیلسوفانی که به واقع‌نمایی علم قائلند به دو دسته عمده ترسیم می‌شوند. اولین گروه قائل به واقع‌نمایی غیرمستقیم علم هستند و گروه دوم بطه واقطع گرایطی مستقیم قائل اند. گروه اول ادراک عالم خارج را به واسه صورت های ذهنی که اتحاد ماهوی با عالم خارج دارند میسر می‌دانند و گروه دوم قائل به ادراک اشياء خارجی به طور مستقیم و بدون نیاز به واسطه صطور ذهنی هستند.

مهمترین مسأله ای که قائلین به واقع‌گرایی غیر مستقیم با آن مواجه هستند این است که چگونه مطی تطوان ثابت کرد که صور ذهنی با اشياء بیرونی اتحاد ماهوی دارند؟ و مهمترین اشکال وارد شده به قائلین به نظریه واقع‌گرایی مستقیم مسأله خاست و این که چگونه واقع‌گرایی مستقیم می‌تواند مسأله خا را ح کند؟ میرزامهدی اصفهانی و شهاب‌الدین سهروردی از جمله قائلین به نظریه واقع‌گرایی مستقیم هستند. ایطن دو فیلسوف علیرغم اختلاف ظاهریشان در چگونگی عالم شدن انسان هر دو قائل به واقع‌نمایی مستقیم عظم هستند. این دو فیلسوف اگر چه وجود ذهنی را پذیرفته اند و قائل به وجود صورت های ذهنی هستند ولطی این صور را واسه علم به واقع نمی‌دانند بلکه تصورات را برگرفته از واقع دانسته و ادراک واقطع را بطدون نیاز به صور ذهنی می‌دانند.

این دو فیلسوف خا را موضوعاً از دایره علم خارج می‌دانند و آن را حاص علم پنداشتن تصورات ذهنطی می‌دانند. علم از نظر اینان خا ناپذیر است و خا از آنجا نشأت می‌گیرد که تصورات و ساخته های ذهن را عین واقعیت در نظر بگیریم.

نام و نام خانوادگی دانشجو: سید علی باروتیان

استاد راهنما: دکتر طوبی کرمانی

مقطع کارشناسی ارشد

رشته فلسفه و کلام اسلامی